

ЖЫЦЦЯ БЕЛАРУСА

Выходзіць тры разы ў тыдзень.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня,
Віленская вул. 12 — 6. (Wilenska 12. m. 6).

Рэдакцыя адчынена ад 12 да 2 гадз. штодня,
апрача святачных дзён. Адміністр. ад 9 да 3
Падпіска на адзін месяц з дастаўкай да хаты
2 эл. Для заграціцы удвая даражэй.

Перамена адрэса 30 грошы.

Няпрынятыя ў друк рукапісы назад не
вяртаюцца. Аплата надрукованага за-
лежыць ад Рэдакцыі.

Цана абвестак: перад тэкстам 25
грош., сярод тэксту 20 грош. і на 4
стр. 15 гр., за радок пятаўту ў 1 шп.

№ 8.

Вільня, Субота, 3-га кастрычніка 1925 г.

Год I.

Ад Рэдакцыі.

№ 7 „Жыцця Беларуса“ з 9 верасня быў сканфіскаваны Камісарам Ураду на м. Вільню за надрукаванне ў ім перадавіцы пад загалоўкам „Крысталізацыя нацыі“ і верша Янкі Купалы пад загалоўкам „Поэта і цензор“, напісанага ў 1919 годзе і пасвячонага няістнуючай у Польшчы папярэдняй цензуры...

Канфіскацыя гэтая зышла з рэарганізацыяй нашае газеты і зьменай кіраўніцтва яе, што і было прычынай лішне доўгага перарыву ў выхадзе газеты.

Узнаўляючы нашу часопісь, адзначаем, што склад Рэдакцыі яе папоўніўся новымі фаховымі сіламі, што дало нам магчымасьць зьвярнуць больш увагі на такую важную галіну нашага эканамічнага жыцця, як сельская гаспадарка. Пачынаючы ад гэтага нумару, уводзіцца сталы **Сельска-Гаспадарчы Адзел**, друкаваны раз у месяц на асобных аркушах.

Радзім нашым падпішчыкам захоўваць гэтыя аркушы, друкаваныя ў кніжным фармаце, каб з іх за год злажылася цэлая кніжка.

Заклікаем нашых гаспадароў - аграномаў, пчаляроў, агароднікаў, садоўнікаў і інш., каб не адмовіліся прылажыць сваю руку да развіцця гэтага адзелу і пастаноўкі яго на належную вышыню.

Неспадзяванкі.

Хто за апошнія тыдні, як ня выходзіла наша газета, ня чытаў ніякіх газет і не сачыў за палітычным жыццём, таму пададзеныя ў гэтым нумары весткі з „вялікага сьвету“ могуць паказацца зусім непадобнымі да веры.

Запраўды-ж: немагчыма прадставіць сабе, каб Брыян, Чэмбэрлен і... Штрэзэман маглі засесці за адзін стол і супольна радзіць аб... захаванні вечнага міру ў Эўропе! Аднак, гэта — факт.

Немагчыма паверыць, каб чэхі, „найвярнейшыя вызнаўцы славянскае еднасьці“ і „найшчырэjšыя прыяцелі“ Францыі, маглі пагадзіцца з немцамі і зрачыся французскае апекі. Аднак, і гэта факт.

Яшчэ больш немагчымым здавалася-бы, каб польская прэса паяла хвалебныя гімны тым, каго яшчэ ўчора інакш не называла, як „чырвонымі катамі“ і другімі пекнымі словамі ў гэтым родзе, — ды каб польскі ўрад так ветліва прымаў у сваёй сталіцы аўтара ўсіх рэзкіх проціпольскіх выступленьняў ССРР, Чычэрына. Аднак, і гэта факт...

„Wiele ten może, kto musi“, — кажа польская прыказка. Так і тут: усе гэтыя непадобныя да веры факты зьяўляюцца вынікам мусу.

Узяць хоць-бы палажэньне Польшчы. На міжнароднай арэне палажэньне яе — вельмі незавіднае. Каб забясьпечыць свой уласны быт ад нямецкіх пагроз, Францыя адступілася ад Польшчы, пакідаючы яе ўласнаму яе лёсу. І вось, апынуўшыся паміж молатам і кавадлам — паміж ССРР і Нямецчынай, з якімі ў Польшчы ёсьць дужа пажважныя „дыфэрэнцы“, — польская палітыка мусіць шукаць паразуменьня з адным з двух магутных суседзяў, каб не папасьці пад удары абодвух.

Іншае пытаньне, ці ССРР з свайго боку адчувае патрэбу польскае дружбы. Праўда, многа мілых слоў было сказана Чычэрыным за банкетным сталом, за якім гасьціў яго так хлебасольна ў Варшаве польскі ўрад. Але... проста з-за стала п. Чычэрым паехаў у Бэр-

лін, дзе мае адбыцца доктарская, а мо' і яшчэ якая іншая „консультацыя“...

Варшаўская візыта Чычэрына — гэта факт, які павінен зьвярнуць на сябе асаблівую ўвагу перадусім беларускага грамадзянства, паколькі можна гаварыць аб *рэальных выніках* сказаных у Варшаве слоў. Згода і прыязнь між Польшчай і ССРР — рэч дужа добрая сама па сабе, але, на жаль, яна будавалася дагэтуль беларускім коштам. Падзел Беларусі, які так цяжка адбіваецца на эканамічным і культурным жыцці Заходняе Беларусі, — гэта-ж цана польска-расейскага міру, падпісанага пяць гадоў назад у Рызе. Ці так будзе і далей?

Аб чым на канфэрэнцыях у Варшаве гаварылі між сабой п.п. Чычэрын і Скішыньскі, — мы пакуль-што ня ведаем. Судзячы з газет, на гэтых канфэрэнцыях была гутарка аб тым, каб пастановы рыжскага трактату, аставаўшыся дагэтуль мёртвай літэрай, былі праведзены ў жыццё. Але адным з такіх мёртвых, няздзейсьненых параграфу міравога трактату зьяўляецца *артыкул VII, у якім гаворыцца аб забясьпечанні Польшчай правоў беларускага насяленьня*... Ці і аб гэтым гаварыў з п. Скішыньскім прадстаўнік ССРР?

Адказ на гэтае пытаньне дадуць найбліжэйшыя дні. Бо-ж навет Тугуттаўска-Грабскі закон аб беларускіх школах ужо другі год не праводзіцца ў жыццё, і з пачаткам *сьлетняга школьнага году ўрад не адчыніў ніводнае ня толькі беларускае, але і ніводнае польска-беларускае школы*, а апошняя беларуская пачатковая школа ў Вільні фактычна ліквідуецца дарогай перакіданьня яе з цэнтру мэста на акраіну — за некалькі вёрст... Беларускае газеты ўсцяж пераследуюцца за іх „антыпаньствоваць“, хаця суд апраўдвае іх ад гэтых закідаў (глядзі справу рэдактара Войціка). А лічба арыштаў беларусаў, лічба палітычных працэсаў расьце з гадзіны на гадзіну...

Вось-жа, калі ўсё гэтае ня зьменіцца ў найбліжэйшыя дні, дык будзе ясна, насколькі пажважнымі зьяўляюцца варшаўскія завярэньні аб выпушчэнні трактату, насколькі рэальнымі зьяўляюцца рожавыя гороскопы польска-радавага міру.

Калі якая газета напіша аб некім няпраўду, дык пакрыўджаны няслушна мае магчымасьць паказаць перад усімі сваю нявіннасьць, цягнуць рэдактара газеты на суд.

Думаем, што ўсе нашы папярэднікі, пісаўшыя аб так-званым „доктары“ Павлюкевічу і ягонай дзеяльнасьці, чакалі вызаву іх Павлюкевічам на суд. Чакалі, маючы, натуральна, патрэбныя доказы і сьведкаў праўдзівасьці таго, што аб Павлюкевічу пісалі.

Ведаючы гэта, Павлюкевіч і ня думаў кампрамітавацца на судзе і нікога на суд не цягнуў. Затое ён выдумаў другі спосаб.

У абшарніцкай газэце „Słowo“ Павлюкевіч надрукаваў вялізарнае пісьмо, у якім адказнасьць за усё, што аб ім, Павлюкевічу, будзе пісацца ў беларускіх непрадажных газэтах, напярод ускладае чамусьці на грам. Антона Луцкевіча і, напярод зракаючыся права „абяліцца“ на судзе, пагражае пажважанаму беларускаму дзеячу бандыцкай расправай. З гэтай мэтай Павлюкевіч, як нас інфармуець, стала ходзіць з рэвалюцэрар у кішані, маючы на гэта дазвол адпаведнае ўлады.

Як ні цэнна для беларускага грамадзянства асоба грам. Луцкевіча, папярэджам Павлюкевіча і заінтэрэсаваныя ўстановы, што ніякія персанальныя пагрозы, скуль бы яны ня ішлі, не перашкоджаць нам высьняць нашаму народу праўдзівае аблічча ягоных ворагаў, а такжа кляймо здраду і прадажнасьць.

„Новае Рапальлё“?

(Да прыезду Чычэрына ў Варшаву).

Яшчэ большай сэнсацыяй, чым „бэнэша-вая неспадзяванка“ — бо амаль не *пераваротам* у-ва ўсей палітычнай сыстэме сучаснай Эўропы — зьяўляецца няменш неспадзяваны „прыяцельскі візыт“ самага п. Чычэрына ў Варшаву... Недарма-ж прэса трафна азначыла гэтую раптоўна выскачыўшую „прыязнь“, як „новае-польска-расейскае-Рапальлё“).

Трэба толькі пачытаць, што піша цяпер аб ССРР і аб яго кіраўніку замежнай палітыкі ўся-бяз вынятку — польская прэса, якая яшчэ ўчора была таксама ўся-бяз вынятку антырасейскай, антыбальшавіцкай, проці камуністычнай!

Трэба пачытаць, якое прыймо прыгатавалі прадстаўніку вялікага ўсходняга камуністычнага Саюзу польскі буржуазны ўрад і польскае панскае грамадзянства ў Варшаве! Кажуць, быццам гэта было вельмі падобна да таго, як было ў 1914—15 г.г., калі напуджаныя немцамі польскія пані і паненкі закідвалі расейскіх жаўнераў кветкамі і цукеркамі, ды абыймалі іх камай.

Але-ж, каб зразумець усю вагу гэтай новай дыпляматычнай ігры, якую пачаў п. Чычэрын, і ўсё значэньне „перавароту“, паслухайце тыя афіцыйныя прамовы, якімі адказаў на захопленія прывітаньні польскай прэсы высокі госьць Польшчы, дый якімі абмяняліся на парадным абедзе абодва міністры дыпляматы.

П. Чычэрын у прамове да журналістаў сьцьвярдзіў, што „эвалюцыя ўсё паляпшаючыся адноснаў між ССРР і Польшчай з жыццёвай неабходнасьцю прыводзіць нарэшце да стварэньня трывалай і моцнай прыязні між імі, якая зьяўляецца *нязвычайнай вагі міжнародным чыньнікам*“...

Прыязнь гэтая, сказаў ён далей, ня толькі няскіравана ні проці каго, але наадварот — сама зьяўляецца магутным чыньнікам міжнароднага міру...

„Калі канфлікты між намі так моцна абіталіся на ўсім палажэньні ў Эўропе, дык ясна-ж, які *вялікі ўплыў на ўвесь уклад міжнародных сілаў і адноснаў павінна мець трывалае збліжэньне між нашымі дзяржавамі*“...

Гэтае збліжэньне, казаў п. Чычэрын, павінна перад усім вырашыць цэлы рад бягучых і канкрэтных спрэчных справаў між намі.

Вось як пералічвае іх п. Чычэрын: „У першую лінію“ залічае ён „*сэрыю спраў, зьвязаных з Рыжскім Трактатам*“. Аб гэтых справах маюць адбыцца „дакладныя і падрабязныя перагаворы“...)

Пасьля ідзе „цэлы рад спраў, маючых *эканамічны характар*. Разгляд гэтых спраў, у сваім натуральным развіцці, павінен будзе прывесці да заключэньня *тарговага дагавору між ССРР і Польшчай*. Побач з тым стаіць *найважнейнай для абодвух бакоў справа транзыту*. З гэтымі эканамічнымі справамі зьвязаныя цэлы рад драбнейшых справаў — гаспадарча-дыпляматычных, камунікацыйных і г. т.

Але, — заканчвае высокі аратар, — усе гэтыя справы і задачы могуць быць добра і карысна для абедзьвюх старон вырашаны толькі тады, калі між імі будуць панаваць

*) У м. Рапальлё быў заключаны — у часе Гэнуэзскай канфэрэнцыі — саюз ССРР з Нямецчынай.

**) А як будзе з арт. VII рыжскага трактату?

